2022

Jaarverslag Biografie Instituut



Biografie Instituut

university of groningen

biografieinstituut.nl/

Oude Boteringestraat 32
9712 GJ Groningen

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 3

2. BIOGRAFIE INSTITUUT

Medewerkers en promovendi 4
Promovendi 5
Website en nieuwsbrief 7
Biography studies (Brill) 8

3. PROJECTEN

Afgeronde promotieprojecten 9
Lopende projecten 10
Eerder afgeronde projecten 13
Wetenschappelijke publicaties 21
Vakpublicaties 22

4. LEZINGEN EN WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

Promoties 26
Lezingen en symposia 26
Overige wetenschappelijke activiteiten 27

5. IN DE MEDIA

Biografie C.O. Jellema 28
Biografie Nanne Ottema 29
Biografie Ted Kennedy 30
Biografie Theo van Doesburg 31

Inleiding

Per 1 september 2004 is aan de Rijksuniversiteit Groningen het Biografie Instituut gevestigd. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de voornaamste activiteiten, ontwikkelingen en werkzaamheden van het Biografie Instituut in het kalenderjaar 2022.

Het Biografie Instituut is verbonden aan de Faculteit der Letteren. De vestiging van het instituut werd financieel mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie en Media (SDM). Het Biografie Instituut voert een strikt autonoom beleid.

De doelstellingen van het Biografie Instituut zijn:

1. infrastructuur en inhoudelijke ondersteuning bieden aan academici die biografisch onderzoek doen;
2. het stimuleren en ontwikkelen van theorievorming rond de biografie als wetenschappelijk genre.

In het kader van de theorievorming over de biografie wordt de uitgave nagestreefd van biografieën, congresbundels en wetenschappelijke artikelen. Hiertoe is sinds 1 maart 2007 een bijzondere leerstoel ingesteld, die op 1 maart 2012 is omgezet in een gewone leerstoel. Tevens is per die datum de leerstoelgroep Geschiedenis en Theorie van de Biografie in het leven geroepen (www.rug.nl/staff/departments/17946).

Behalve promovendi worden op het Biografie Instituut ook Masterstudenten begeleid, die binnen het onderzoeksdomein een afstudeerscriptie schrijven of een onderzoekscollege volgen. Vanuit het instituut wordt jaarlijks het Mastercollege Biography and History aangeboden. Dit onderzoekscollege staat ook open voor ‘contractstudenten’.

Binnen het thema journalistiek, uitgeverij en sociaaldemocratie doen medewerkers van het instituut de komende jaren onderzoek op diverse niveaus: naar bronnen, naar narratieve vormen en naar sociaal-culturele context. Daarnaast worden andere domeinen geëxploreerd, zoals kunst, ondernemerschap, onderwijs, politiek, religie en techniek.

Het Biografie Instituut

Medewerkers

- Prof.dr. J.W. Renders, directeur, heeft de dagelijkse leiding van het instituut.
- I.L. Hengeveld, coördinator, is belast met de coördinatie van het instituut.

Promovendi

Het Biografie Instituut begeleidde in het jaar 2022 dertien promovendi. Drie van hen promoveerden dit jaar:

- Gerben Wynia promoveerde op 10 maart 2022 op zijn biografie: *Aan rozen denk ik in de winter. Een biografie van C.O. Jellema*; begeleidingscommissie: prof.dr. G.J. Dorleijn en prof.dr. J.W. Renders.

- Antoon Ott promoveerde op 7 juli 2022 op zijn biografie: *Verzameldrift. Biografie van Nanne Ottema (1874-1955)*; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. G. Jensma.

- John A. Farrell promoveerde op 17 september 2022 op zijn biografie: *The fires of sunset: a life of Ted Kennedy*; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. Doeko Bosscher



Hans Renders feliciteert John Farrell met zijn promotie tijdens de promotieceremonie op 17 september 2022.

Promovendi

Momenteel zijn de volgende promovendi verbonden aan het Biografie Instituut voor het schrijven van een biografie:

1 Dik Verkuil

Dik Verkuil schrijft een biografie van Frits Bolkestein begeleidingscommissie: prof.dr. G. Voerman en prof.dr. J.W. Renders.

2 Jan de Ridder

Jan de Ridder schrijft een biografie van Pieter van der Meer de Walcheren; begeleidingscommissie: prof. Mathijs Sanders en prof.dr.J.W. Renders.

3 Gertjan Schutte

Gertjan Schutte schrijft een biografie van G. Groen van Prinsterer; begeleidingscomissie: prof.dr. J.W. Renders en prof. dr. G. (George) Harinck (TU Kampen).

4 Boris van Haastrecht

Boris van Haastrecht schrijft een biografie van P.J. Oud; begeleidingscommissie: prof.dr. G. Voerman en prof.dr. J.W. Renders.

5 Jelle Horjus

Jelle Horjus schrijft een biografie van Jannes Reiling; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. Yme Kuiper

Promovendi

6 Jacqueline van Paaschen

Jacqueline van Paaschen schrijft een biografie van Marie Tak van Poortvliet; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en dr. Peter de Ruiter.

7 Coen Brummer

Coen Brummer schrijft een biografie van Samuel van Houten; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. G. Voerman.

8 Roelie Zwikker

Roelie Zwikker schrijft een biografie van Vincent Willem van Gogh; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en dr. Peter de Ruiter.

9 Niels Mathijssen

Niels Mathijssen schrijft een biografie van Poncke Princen; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof. dr. M. (Martijn) Eickhoff.

10 Hans Meijer

Toegevoegd onderzoeker is Dr. J.F. Meijer. Hij schrijft een biografie van Paul Rijkens.

Website en nieuwsbrief

Het Biografie Instituut heeft een tweetalige website (Nederlands en Engels): www.rug.nl/biografieinstituut, ook bereikbaar via www.biografieinstituut.nl. Op deze site is informatie te vinden over de doelstellingen en het onderzoeksterrein van het instituut, alsmede informatie over lopende projecten en congressen. De site bevat een nieuwsrubriek die doorlopend wordt geactualiseerd.

Op de site staan bovendien door het instituut geëntameerde digitale bestanden. Ook wordt het Nationaal Pseudoniemen Archief (NPA) op de site bijgehouden. Voorts is er een uitgebreide lijst met aan biografie gerelateerde links gemaakt, en kan men via de site contact opnemen met het instituut en zijn medewerkers.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden om op de hoogte gehouden te worden van activiteiten van het instituut door middel van een nieuwsbrief die per email wordt verspreid. Momenteel wordt de nieuwsbrief aan ruim 800 personen verstuurd. Dit kalenderjaar werden vier digitale nieuwsbrieven verstuurd.



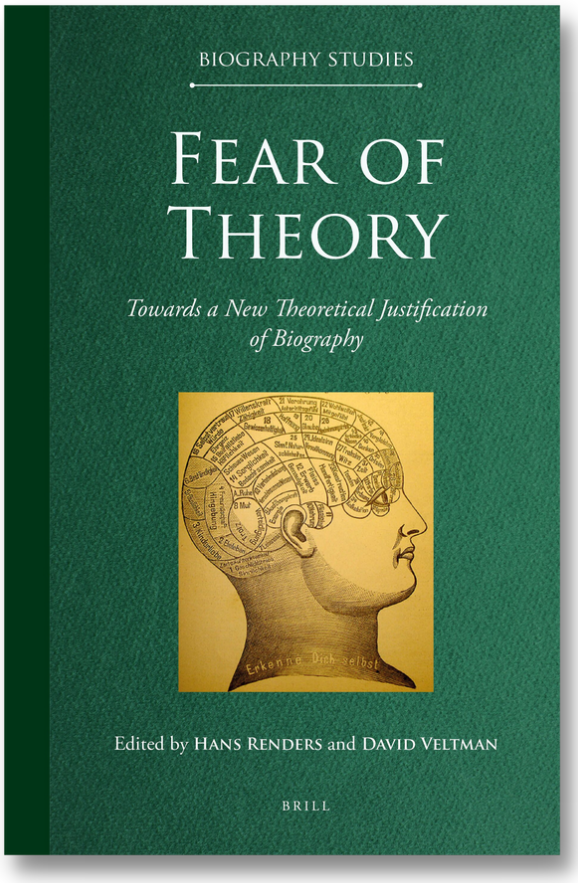


Publicatie 2022

Biography studies (Brill)

Onder auspiciën van het Biografie Instituut is een serie Biography Studies opgezet, die verschijnt bij Brill met Hans Renders als hoofdredacteur. In deze serie verscheen eind 2021 de volgende bundel:

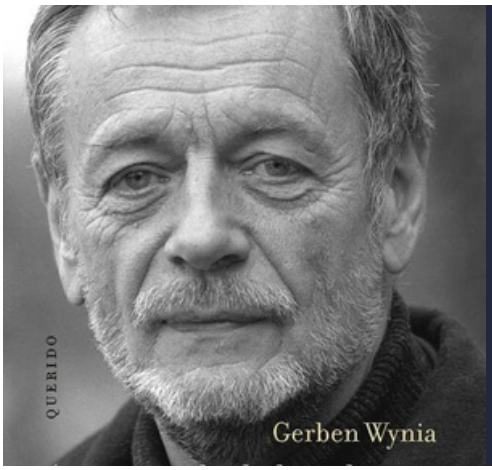
Hans Renders en David Veltman (red.) *Fear of theory : towards a new theoretical justification of biography*. Leiden; Boston: Brill, 2022.



Eerder verscheen in dezelfde reeks de volgende bundels:

- *Different Lives: Global Perspectives on Biography in Public Cultures and Societies* (2020), red. Hans Renders en David Veltman;
- *Profiles in Power: Personality, Persona, and the U.S. President* (2020), red. Jelte Olthof en Maarten Zwiers.

Afgeronde projecten 2022



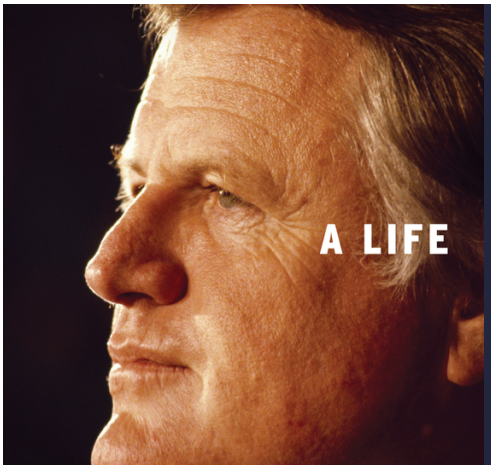
C.O. JELLEMA

Gerben Wynia promoveerde in 2022 op de biografie van de dichter C.O. Jellema: *Aan rozen denk ik in de winter C.O. Jellema, 1936-2003*. Hierin brengt Wynia zowel de literaire als persoonlijke ontwikkeling van Jellema helder in beeld. Boeiend beschrijft hij de wijze waarop Jellema pas na lang zoeken een eigen dichterlijke stem vond.



NANNE OTTEMA

Antoon Ott promoveerde in 2022 op zijn biografie *Verzameldrift. Biografie van Nanne Ottema (1874 - 1955)*. Ottema was als bestuurder, conservator, notaris, publicist en spreker actief in het Friese culturele leven. In deze biografie wordt duidelijk hoe briljant en tegelijkertijd intens dramatisch het leven van Ottema was.



EDWARD KENNEDY

John A. Farrell promoveerde in 2022 op zijn biografie *The Fires of Sunset: A Life of Ted Kennedy*. In vier decennia als Amerikaanse senator, liberale pleitbezorger en periodieke presidentskandidaat bevorderde hij de ontwikkeling van een meer rechtvaardige en vrijgevige staat.

Lopende projecten



FRITS BOLKESTEIN

Dik Verkuil schrijft een biografie van Frits Bolkestein (1933-). In deze biografie wordt Bolkestein geïnterpreteerd tegen het decor van het naoorlogse Amsterdamse scholieren- en studentenleven en van het culturele klimaat en de politieke mores in de jaren zestig en zeventig en de decennia daaropvolgend.



PIETER VAN DER MEER DE WALCHEREN

Jan de Ridder schrijft een biografie van Pieter van der Meer de Walcheren. (1880 – 1970). Hierin zullen onder meer zijn opvattingen en activiteiten in relatie tot het publieke debat over (katholieke) literatuur en kunst aanbod komen en tevens zijn rol als mentor voor een jonge generatie katholieke kunstenaars en schrijvers.



GROEN VAN PRINSTERER

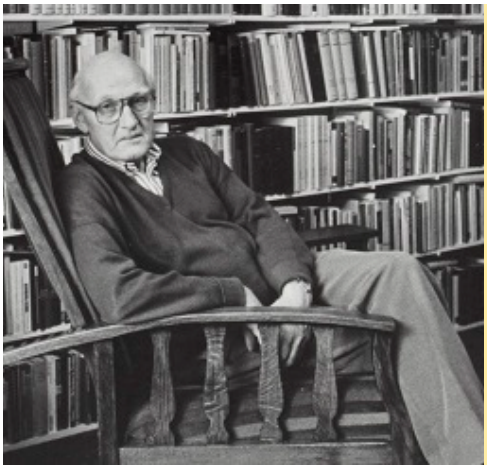
Gertjan Schutte schrijft een biografie van Groen van Prinsterer (1801-1876). In dit onderzoek wordt onder meer getracht Groens opvattingen over politiek en geschiedenis in verband te brengen met de politieke cultuur van het Nederlandse parlement en de manier waarop gediscussieerd werd over ‘vaderlandse’ geschiedenis.

Lopende projecten



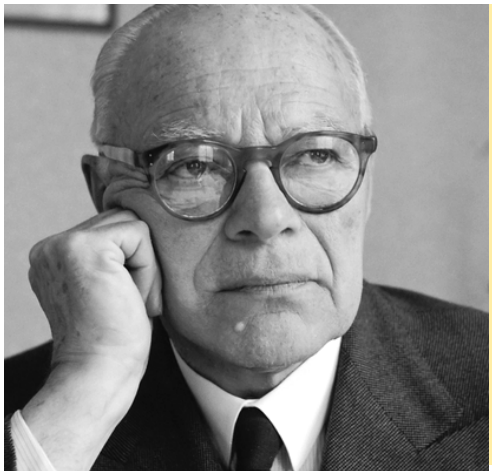
P.J. OUD

Boris van Haastrecht schrijft een biografie van oprichter en partijleider van de VVD en staatsrechtgeleerde Pieter Oud (1886-1968). In deze biografie wordt Oud als schakel geïnterpreteerd tussen het negentiende-eeuwse liberalisme en het hedendaagse liberalisme van de VVD.



JANNES REILING

Jelle Horjus schrijft een biografie van de theoloog en leider de Unie van Baptistengemeenten Jannes Reiling (1923-2005). Deze biografie wil in onder meer een bijdrage leveren aan de kennis van de Unie van Baptistengemeenten in Nederland.



PAUL RIJKENS

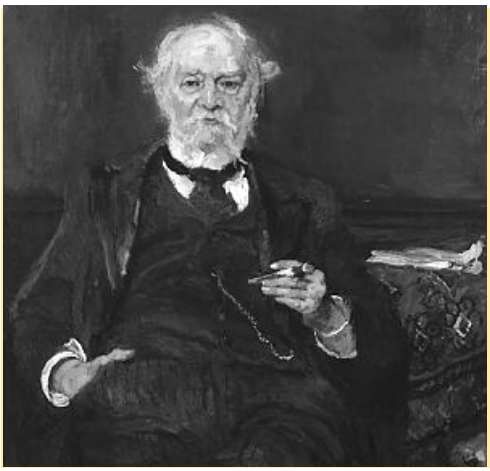
Hans Meijer schrijft een biografie van Paul Rijkens (1888-1965). Deze biografie beoogt Rijkens in zijn veelzijdigheid te tonen: als topindustrieel, zakendiplomaat, weldoener, kunstverzamelaar én als mens opererend op het snijvlak van de internationale handel en politiek te portretteren.

Lopende projecten



MARIE TAK VAN POORTVLIET

Jacqueline van Paaschen schrijft een biografie van Marie Tak van Poortvliet (1871-1936). In dit onderzoek zal haar persoonlijke achtergrond en werkzaamheden binnen de avant-gardebewegingen in een historisch perspectief geplaatst worden.



SAMUEL VAN HOUTEN

Coen Brummer schrijft een biografie van Samuel van Houten (1837-1930). Het onderzoek zal zich zowel richten op de opvattingen en het optreden van Van Houten in de Nederlandse politiek, en tevens ingaan op de representativiteit van Van Houten voor het Nederlandse liberalisme in de periode 1870 - 1930.



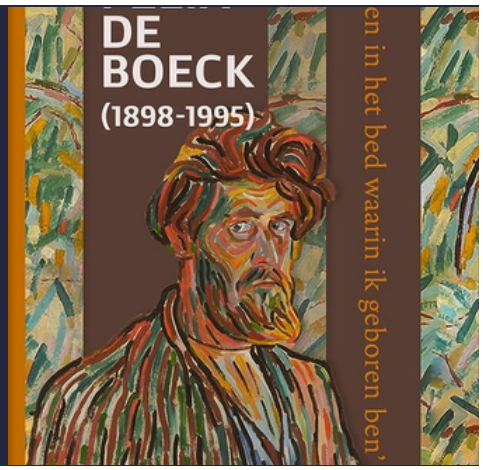
VINCENT WILLEM VAN GOGH

Roelie Zwikker schrijft een biografie van Vincent Willem van Gogh (1890-1978). Centraal in deze biografie staan zijn achtergrond en motivatie, zijn visie op het organisatieadvies-vak, zijn activiteiten met betrekking tot de kunstcollectie en de totstandkoming van het Van Gogh Museum.

Eerder afgeronde projecten

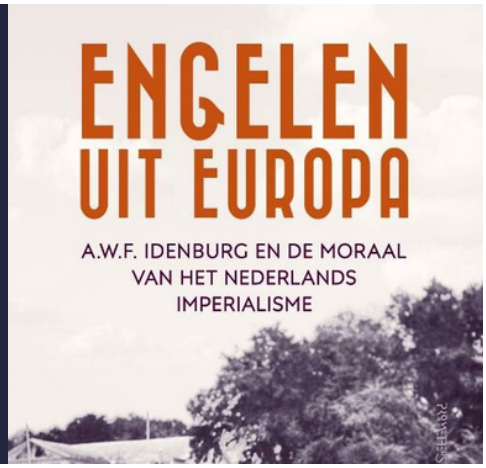
FELIX DE BOECK

David Veltman promoveerde in 2021 op zijn biografie van de beeldend kunstenaar Felix de Boeck: *Sterven in het bed waarin ik geboren ben'. Felix de Boeck (1898-1995)*. In deze biografie zijn De Boeck's artistieke ontwikkeling van figuratieve naar abstracte kunst verweven met de politieke ontwikkelingen in Vlaanderen tijdens de twintigste eeuw.



ALEXANDER IDENBURG

Hans van der Jagt promoveerde in 2021 op *Engelen uit Europa. A.W.F. Idenburg en de moraal van het Nederlands imperialisme.* Hierin staat de moraal van het Nederlands imperialisme in Indonesië, Suriname en de Caraïben centraal ten tijde van het bestuur van minister en gouverneur-generaal A.W.F. Idenburg (1861-1935).



PETRUS TAMMENS

Chris Gevers promoveerde in 2020 op zijn biografie van Petrus Tammens (1898-1986). Tammens was tijdens de Tweede Wereldoorlog aangesteld als NSB-burgemeester in Groningen. Hij bleek een meedogenloze nationaalsocialist die kameraden bevoordeelde en namen van tegenstanders doorgaf aan de Sicherheitsdienst.



Eerder afgeronde projecten

P.J. BOUMAN

Co Strootman promoveerde in 2020 op zijn biografie *Wie stuit de rebellie van de massa?. P.J. Bouman 1902-1977.* Bouman noemde zich een gespleten mens. Enerzijds was hij een schrijver met een uniek talent die de grootste aantallen historische boeken verkocht. Maar anderzijds werden deze boeken door andere historici als onwetenschappelijk verguisd.



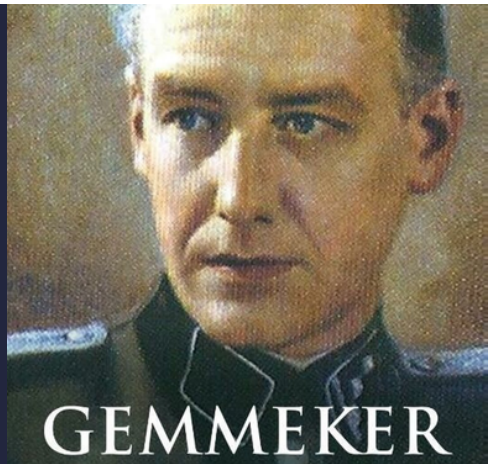
JOSEPH KOTÄLLA

Richard Hoving promoveerde in 2019 op D*e beul van Amersfoort. Biografie van Josef Kotalla (1908-1979).* Kotalla behoorde tot de drie laatste oorlogsmisdadigers die in Nederland een levenslange gevangenis uitzaten. Hoving schetst in deze biografie een nauwkeurig beeld van het leven van Kotalla.



ALBERT GEMMEKER

Ad van Liempt promoveerde in 2019 op zijn biografie *Gemmeker. Commandant van Kamp Westerbork.* Gemmeker was verantwoordelijk voor de deportatie van meer dan tachtigduizend joden vanuit Westerbork naar de vernietigingskampen. Een indringende biografie met tevens aandacht voor de peilloze tragiek van Gemmekers slachtoffers.



Eerder afgeronde projecten

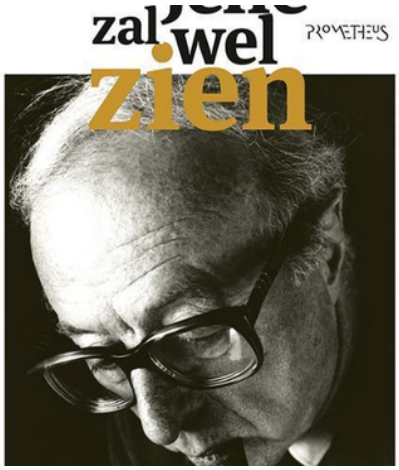
ANDRÉ VAN DER LOUW

Chris Hietland promoveerde in 2019 op zijn biografie: *Kroonprins van Nieuw Links. Biografie van André van der Louw 1933-2005.* Hietland werpt in deze biografie nieuw licht op de rol die Van der Louw speelde in de strijd om de politieke koers en de macht binnen de PvdA.



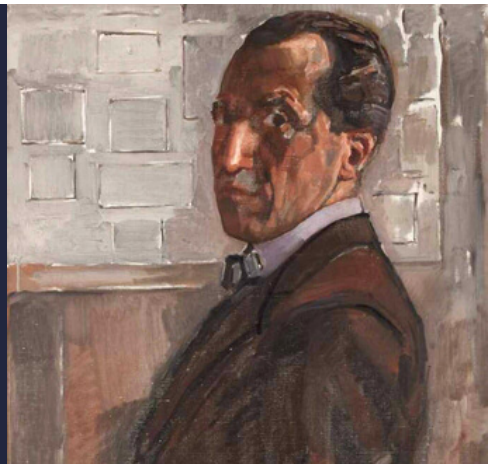
JELLE ZIJLSTRA

Jonne Harmsma promoveerde in 2018 op *Jelle zal wel zien. Jelle Zijlstra, een eigenzinnig leven tussen politiek en economie.* Was Zijlstra inderdaad de figuur zoals Wim Kan hem bezong in 'Jelle zal wel zien?'. Zeker, maar evenzeer blijkt dat de econoom een sluwe politicus was die als premier en president van de Nederlandse Bank een onuitwisbare indruk heeft nagelaten.



PIET MONDRIAAN

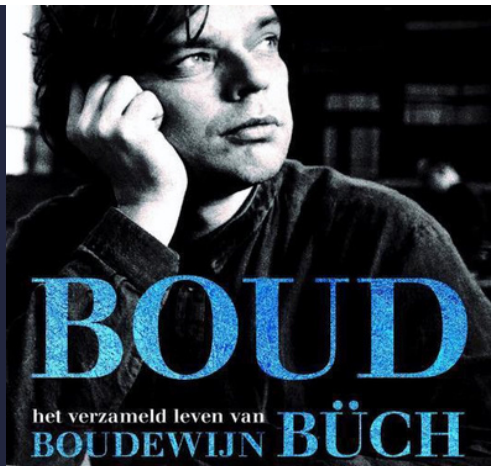
Nick Weber promoveerde in 2018 op *Piet Mondrian's Early Years (1872-1919).* Weber beschrijft hierin de eerste zevenenveertig jaar van Mondriaan, waarbij hij diens artistieke ontwikkeling plaatst tegen de achtergrond van brede culturele en artistieke ontwikkelingen zoals de hang naar Theosofie en de opkomst van nieuwe ideeën over kunst en architectuur.



Eerder afgeronde projecten

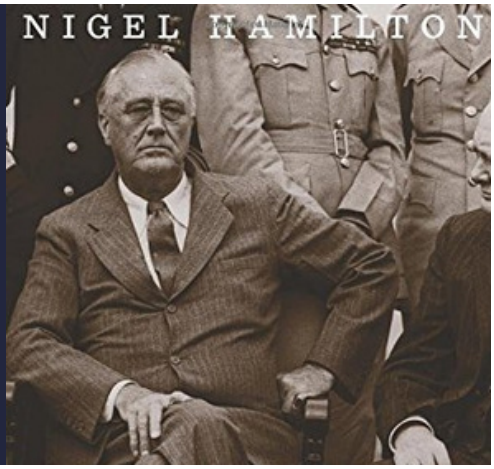
BOUDEWIJN BÜCH

Eva Rovers voltooide in 2016 haar biografie *Boud. Het verzameld leven van Boudewijn Büch (1948-2002).* Rovers belicht hierin onder meer dat Buch exemplarisch was voor de veranderende smaakopvatting in de laatste kwart van de twintigste eeuw, waarin het traditionele onderscheid tussen hoge en lage kunst vervaagde.



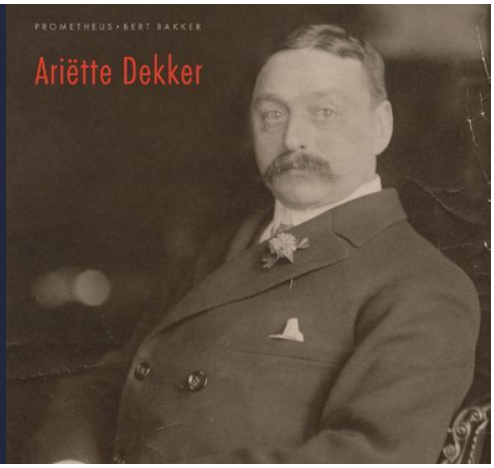
FRANKLIN ROOSEVELT

Nigel Hamilton promoveerde in 2016 op *Commander in Chief: FDR's Battle with Churchill, 1943.* Hierin belicht Hamilton de rol van Franklin Delano Roosevelt (1882-1945) als opperbevelhebber tijdens de Tweede Wereldoorlog, dat in eerdere biografieën van Roosevelt onderbelicht is gebleven.



ANTON KRÖLLER

Ariëtte Dekker promoveerde in 2015 op haar biografie *Leven op krediet. Anton Kröller (1862-1941).* In deze biografie richt Dekker zich op de wisselwerking tussen de opmerkelijke persoonlijkheid van deze ondernemer en zijn geruchtmakende publieke leven, met nadruk op de opkomst en neergang van het bedrijf Müller & Co.



Eerder afgeronde projecten

DE BIOGRAFIE EN HET INDIVIDUELE PERSPECTIEF

Binne de Haan promoveerde in 2015 op *Van kroon tot bastaard. Biografie en het individuele perspectief in de geschiedschrijvin*g. Hierin staan de diverse theoretisch-kritische benaderingen die in de twintigste eeuw het denken over de biografie hebben vormgegeven, centraal.



LOE DE JONG

Boudewijn Smits promoveerde in 2014 op de biografie *Loe de Jong (1914-2005). Historicus met een missie.* De Jong had bij zijn werk steeds een duidelijke missie voor ogen: de strijd tegen de nazi's herdenken en vers in het geheugen houden, en het benadrukken van het belang van de herstelde waarden van de parlementaire democratie.



WILLEM SCHERMERHORN

Herman Langeveld schreef in 2013 de biografie *De man die in de put sprong. Willem Schermerhorn 1894-1977.* In het gijzelaarskamp in Sint-Michielsgestel werd de Delfste hoogleraar niet alleen leider van de gijzelaars, maar speelde hij ook een hoofdrol in de gesprekken over naoorlogse politieke vernieuwing.



Eerder afgeronde projecten

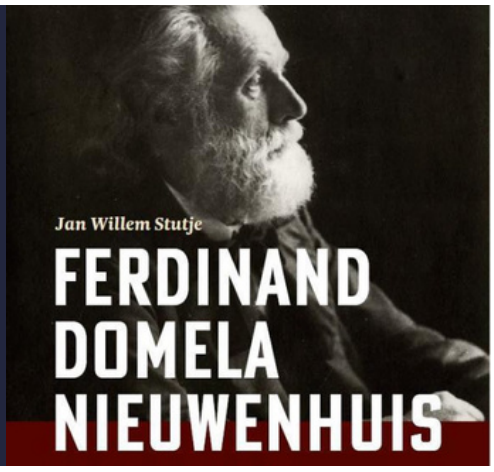
HENK FELDMEIJER

Bas Kromhout promoveerde in 2012 op De Voorman. Henk Feldmeijer en de Nederlandse SS. Met verwijzing naar het vijf-verdiepingen-model van sociaal-psycholoog Fathali Moghaddam, wordt het leven van Feldmeijer in deze biografie geëvalueerd als een voorbeeld van radicalisering.



FERDINAND DOMELA NIEUWENHUIS

Jan Willem Stutje promoveerde in 2011 op zijn biografie *Ferdinand Domela Nieuwenhuis. Een romantische revolutionair. In* deze biografie presenteert Stutje Domela Nieuwenhuis als een internationale coryfee zonder wie het socialisme en anarchisme een minder utopisch aanzien had gekregen.



JAN WIER

Vera Hoorens promoveerde op 6 juni 2011 op *Ketterse Arts Voor De Heksen. Jan Wier (1515-1588).* Deze biografie verschilt van eerdere studies omdat voor het eerst Wiers hele œuvre in het onderzoek betrokken wordt, wat een helderder inzicht geeft in zijn drijfveren en zijn intellectuele en maatschappelijke nalatenschap.



Eerder afgeronde projecten

G.J. VAN HEUVEN GOEDHART

Jeroen Corduwener promoveerde in 2011 op *Riemen onder de kin. Biografie van mr. dr. Gerrit Jan van Heuven Goedhart.* Van Heuven Goedhart voerde vijf jaar strijd voor miljoenen ontheemden over de hele wereld, tot hij er dood bij neerviel, 55 jaar jong. Te snel werd hij daarna vergeten. Zijn biograaf Jeroen Corduwener brengt hem weer tot leven.



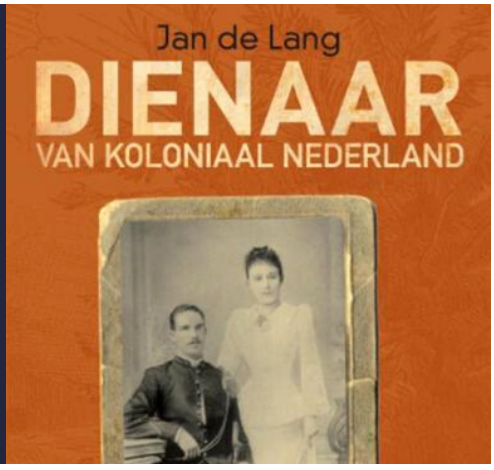
HELENE KRÖLLER-MÜLLER

Eva Rovers promoveerde in 2010 op haar biografie *De eeuwigheid verzameld. Helene Kröller-Müller (1869-1939).* Rovers toon in deze meeslepende biografie aan dat het levensverhaal van Nederlands bekendste kunst-verzamelaar ongelooflijker en indrukwekkender was dan de geruchten van spilzucht en overspel die vaak over haar de ronde doen.



F.C.H. HIRSCHMANN

Jan de Lang promoveerde in 2010 op *Dienaar van Koloniaal Nederland. Biografie van* Frederik Christiaan Hendrik Hirschmann (1870-1935). Hirschmann was officier in het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (knil) en maakte bijna drie decennia Nederlands militair koloniaal beleid, tijdens de hoogtijdagen van het moderne imperialisme, aan den lijve mee.



Eerder afgeronde projecten

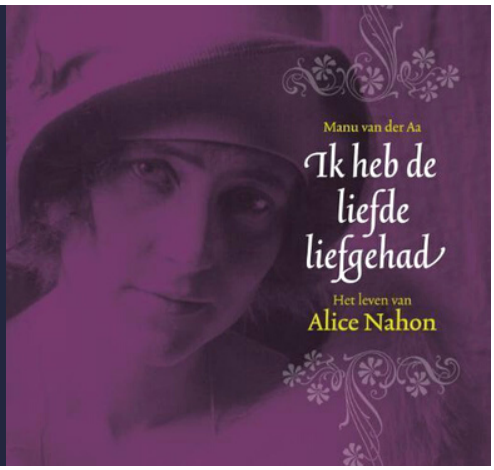
RADIO ORANJE

Onno Sinke promoveerde in 2009 op Verzet vanuit de verte. *De behoedzame koers van Radio Oranje.* Dit werpt een nieuw licht op de manier waarop de regering het verzet tegen de bezetter aanmoedigde en de wijze waarop de Nederlandse radiojournalistiek zich ontwikkelde in de jaren 1935-1945 en leidt tevens tot een beter begrip van propaganda in oorlogstijd.



ALICE NAHON

Manu van der Aa promoveerde in 2008 op *Ik heb de liefde liefgehad. Het Leven van Alice Nahon*. Op basis van een jarenlange studie van leven en werk van Alice Nahon schreef Manu Van der Aa een biografie van de vrouw die eenvoudige, weemoedige gedichten schreef, en van wie een kwart miljoen bundels werd verkocht.



J.C. BLOEM

Bart Slijper promoveerde in 2007 op zijn biografie *Van alle dingen los. Het leven van J.C. Bloem.* In het dagelijks leven was Bloem een wonderlijke figuur die door zijn legendarische luiheid altijd in de grootste problemen zat. In deze biografie wordt glashelder hoezeer Bloems poëzie verweven is met zijn leven.



Wetenschappelijke publicaties

- Brummer, Coen, '"Een koele beschouwing van het maatschappelijk organisme" De kinderwet van Sam van Houten als economisch idee en het politiek debat over sociale kwesties.' *Tijdschrift voor Geschiedenis* 134 (2021) 4, p. 583-602.

- Horjus, Jelle, 'Ziende blind en horende doof? Nederlandse baptisten en de opkomst van het nazisme.' *Baptistengemeente Silo/Baptistenseminarium*, Utrecht/Amsterdam, 2022, p.7-17.

- Palmen, Eric, 'Beyond Verification and Falsification: Biography as Go-Between of Historical Truth' in Hans Renders, David Veltman (ed) *Fear of Theory. Towards a New Theoretical Justification of Biography* (Leiden/Boston: Brill): 103-113.

- Renders, Hans (i.s.m. Sjoerd van Faassen), *Theo van Doesburg 1883-1931. Ik sta helemaal alleen.* De Bezige Bij, Amsterdam 2022, 742 blz. + 28 blz.

- Renders, Hans (red.), Haan, Binne, de (red.), Harmsma, Jonne (red.). Turkse vertaling van: *The Biographical Turn: Lives in History.* VakifBank Kultur Yayinlari, 2023.

Wetenschappelijke publicaties

- Schutte, Gertjan, '1792. Land van de Iriquois opgekocht met Hollands geld', in Lex Heerma van Voss, et all., Nog meer wereldgeschiedenis van Nederland, Amsterdam: Ambo|Anthos, 2022, 325-330.

- Schutte, Gertjan, 'Groen van Prinsterer en verankerde politieke overtuigingen', Christendemocratische Verkenningen 42.4 (2022), p. 32-35.

- Schutte, Gertjan, 'De driehoek van Groen: de kunst van het mogelijke', Groen 6.4 (2022), p. 62-69.

- Veltman, David, "Het 'oerprovincialisme' van een modernist: De boekencollectie van Johan Dijkstra", De Boekenwereld. Tijdschrift voor boek en prent 38, no.3 (december 2022): p. 19-23.

- Veltman, David, en Van der Laan, Adrie. "Het verhaal van Frisia." *De Boekenwereld. Tijdschrift voor boek en prent* 38 (2022) 3, p. 2-3.

- Zwikker, Roelie, en Van der Hoeven, Joost. 'The Dutch Connection: The Role of Vincent Willem van Gogh and Helene Kröller-Müller in the Presentation of Van Gogh in America.' In Van Gogh in America, ed. Jill Shaw, Detroit Institute of Arts. Yale University Press, New Haven and London 2022, p. 93-126.

Vakpublicaties

- Mathijssen, Niels. ''Over martelen denk je niet na, dat dóe je.' Koloniaal daderschap, deel II,' *De Groene Amsterdammer* 14 december 2022.
- Mathijssen, Niels. 'De mannen met de geweren. Koloniaal daderschap, deel I', *De Groene Amsterdammer* 7 december 2022.
- Mathijssen, Niels. 'Een overheid die schrapt, herschrijft, stuurt,' *De Groene Amsterdammer* 10 februari 2022.
- Mathijssen, Niels. 'Meerwerk door de haast van Rutte,' *De Groene Amsterdammer* 20 december 2022.
- Palmen, Eric. ‘Prediker van de eindtijd,' *Historisch Nieuwsblad* 2022, 12: p. 14-21
- Palmen, Eric. ‘De missie tegen Mexico,’ *Historisch Nieuwsblad* 2022, 9: p. 24-29.
- Palmen, Eric. ‘Slaven grijpen de macht,’ *Historisch Nieuwsblad* 2022, 7: p. 12-18.
- Palmen, Eric. ‘Verdeeldheid in het rijk van de Song,’ *Historisch Nieuwsblad* 2022, 2: p. 13-19.
- Palmen, Eric. '2022 was het jaar van de schrijversbiografie,' *Tzum*, 16 december 2022.
- Palmen, Eric. 'Het moreel-republikanisme van IJsbrand van Hamelsveld,' *Biografieportaal*, 14 november 2022.
- Palmen, Eric. ‘Albertine Agnes van Oranje-Nassau. Een uitzonderlijke weduwe,’ *Biografieportaal*, 9 november 2022.
- Palmen, Eric. 'Theo van Doesburg. Biografie van een getormenteerd mens,' *Biografieportaal*, 10 oktober 2022.
- Palmen, Eric. ‘Capote’s women. De Judas van de upper-class,’ *Biografieportaal*, 7 februari 2022.

Vakpublicaties

- Renders, Hans, recensie Aleid Truijens, *Hella S. Haasse. Leven in de verbeelding 1918-2011*, in: *Het Parool* 5-2-2022.
- Renders, Hans, recensie Edward Wilson-Lee, *De gezonken verzameling van Ferdinand Columbus*, in: *Het Parool* 5-3-2022.
- Renders, Hans, recensie Hans Dijkhuis, *Descartes. Zijn Nederlandse jaren*, in: *Het Parool* 26-3-2022.
- Renders, Hans, 'The art of living', in: *You can go everywhere; Josef & Anni Albersfoundation at 50* (Ed. Édouard Detaille & Willem van Roij), Josef & Anni Albersfoundation, Bethany (Connecticut) 2022, p. 137-139.
- Renders, Hans, recensie Simon Sebag Montefiore, *Catharina de Grote & Potjomkin*, in: *Het Parool* 23-4-2022.
- Renders, Hans, recensie Serhi Roedenko, *Zelensky. De biografie*, in: *Het Parool* 4-6-2022.
- Renders, Hans, recensie Bert Govaerts, *Dubbelman. Een biografie van Marnix Gijsen & Jan-Albert Goris*, in: *Het Parool* 25 juni 2022.
- Renders, Hans, Repliek op het BMGN-discussiedossier 'Omgang met de Tweede Wereldoorlog: integriteit en nivellering', in: BMGN 137(2022)2, p. 1-3.
- Renders, Hans, [drie zomerboeken], in: *Het Parool* 2 juli 2022.
- Renders, Hans, recensie Claudine Monteil, *Marie Curie en haar dochters*, in: *Het Parool* 30 juli 2022.
- Renders, Hans, 'Theo van Doesburg. Een reuzenbouquet witte rozen en een ovatie. Nelly en Theo van Doesburg op zegetocht in Spanje', in: *De Parelduiker* 27(2022)7, p. 48-61.
- Renders, Hans, recensie Justine Picardie, *Miss Dior*, in: *Het Parool* 27-8-2022.

Vakpublicaties

- Renders, Hans, recensie ‘Zes Nobelprijzen in één familie: een stralende biografie van wetenschapster Marie Curie en haar dochters’, in: *De Morgen* 27-8-2022.
- Renders, Hans, Voorpublicatie biografie Theo van Doesburg (i.s.m. Sjoerd van Faassen), in: *Het Parool* 24-9-2022.
- Renders, Hans, recensie Judith Koelemeijer, *Etty Hillesum. Het verhaal van haar leven*, in: *Het Parool* 24 september 2022.
- Renders, Hans, recensie Truska Bast, *Het souterrain van Mance Post*, in: *Het Parool* 29-10-2022.
- Renders, Hans, recensie Keiron Pim, *Eindeloze vlucht. Het leven van Joseph Roth*, in: *Het Parool* 26 november 2022.
- Renders, Hans, ‘Beste Boeken 2022 Het Parool’, in: *Het Parool* 13-12-2022.
- Renders, Hans, recensie Simon Sebag Montefiore, De Wereld, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2023)1, p. 90-91.
- Renders, Hans, recensie Marco Daane, *Monsieur le coloriste. Jac. Van Looy, Dubbeltalent 1855-1930*, in: *Het Parool* 31-12-2022.
-
- Veltman, David, recensie *Verzameldrift. Biografie van Nanne Ottema (1874-1955), Biografieportaal,* 13 september 2022.
- Veltman, David, recensie biografie van Engel Modderman, *Biografieportaal*, 3 mei 2022.
- Veltman, David, recensie biografie van Willem Drees, *Tijdschrift voor Geschiedenis* 135 no.1 (2022): p. 148-149.

Lezingen en wetenschappelijke activiteiten



PROMOTIES

- Renders, Hans, 10 maart 2022: Promotie Gerben Wynia. Biografie C.O. Jellema (promotor)
- Renders, Hans, 7 juli 2022: Promotie Antoon Ott. Biografie Nanne Ottema (promotor)
- Renders, Hans, 15 september 2022: Promotie Jack Farrell. Biografie Edward Kennedy (promotor)

LEZINGEN EN SYMPOSIA

- Horjus, Jelle, 23 oktober 2022, Reilinglezing 'Ziende blind en horende doof? Nederlandse baptisten en de opkomst van het nazisme.' Silokerk Utrecht.

- Palmen, Eric, 24 maart 2022, Organisatie van Een avond rond de schrijversbiografie in De Nieuwe Liefde in Amsterdam. Drie interviews met Aleid Truijens, Hans Renders en Connie Palmen. Eric Palmen nam het interview met Hans Renders af. Aanleiding van de avond was het verschijnen van *Leven in de verbeelding*, de biografie van Hella Haasse door Aleid Truijens.

- Renders, Hans en Veltman, David (organisator), 10 Februari 2022, Digitaal Symposium Fear of Theory, met deelnemers uit Groot Brittannië, Duitsland, Nederland, de Verenigde Staten, IJsland, Australië, Spanje en Italië.
- Renders, Hans, 12 maart 2022, Lezing ‘Oude Levens, Nieuwe Kwesties’, in Sociëteit De Harmonie, Groningen.
- Renders, Hans, 24 maart 2022, Presentatie Nieuw Biografie Portaal, De Schrijversbiografie met Connie Palmen, en Aleid Truijens in De Nieuwe Liefde te Amsterdam.
- Renders, Hans, 22 april, Mede-organisator en voorzitter symposium Biografie & Politiek VU Amsterdam.
- Renders Hans, 2 december 2022, Lezing Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland, Urk ‘Ziekte in biografie. Het laatste taboe’.

- Veltman David, 30 maart 2022, Lezing 'Plessner als poortwachter van kennis. Het Plessnerarchief toegankelijk gemaakt met behulp van Linked Open Data.’ Bij conferentie ‘Plessner en/ in Nederland’, NIAS, Amsterdam.
- Veltman, David, 16 juni 2022, Lezing ‘‘How dreadful, but how plausible’. Conversions and Turning Points in Biography’, en panelvoorzitter bij IABA World conference, Turku (Finland).

Lezingen en wetenschappelijke activiteiten

OVERIGE WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

- Palmen, Eric, 18 oktober 2022, Podcast 'Ted Kennedy. A Life. Een interview met zijn biograaf John A. Farrell'. *Biografieportaal*, 19 oktober 2022.

- Renders, Hans, 13 januari 2022, Cursus Pure
- Renders, Hans, April 2022, Peer reviewing manuscript voor Routledge
- Renders, Hans, 29 April 2022, Reviewer grant Biography Studies of the Polish National Science Centre
- Renders, Hans, Mei 2022, Toegetreden als lid van de Adviesraad van Biografieportaal.
- Renders, Hans, 29 september 2022, Presentatie biografie Theo van Doesburg, Spui 25 Amsterdam
- Renders, Hans, Toegetreden als lid van de redactieraad van H-Biography. H-Biography is een interdisciplinair en internationaal netwerk dat gericht is op de biografie als zowel object en methode van wetenschappelijk onderzoek.
- Renders, Hans, Toegetreden tot de redactie van *The Australian Journal for Biography and History*
- Renders, Hans, Toegetreden tot de redactieraad van het *Chinese Journal of Modern Life-Writing Studies* (Shanghai Jiao Tong University)
- Renders, Hans, Elke maand een bespreking van een biografie in *Het Parool*.
- Renders, Hans, Elke derde zondag van de maand biografierubriek 'Leven in Letters' in Met het Oog op Morgen, op NPO Radio 1.

- Veltman, David, 14 januari, redactielid *Zacht Lawijd, literatuurhistorisch tijdschrift*
- Veltman, David, samen met Kerstin Maria Pahl, 3 februari 2022, interview 'Don't be afraid! We're talking theory here', podcast *A Life in Biography*.
- Veltman, David, 23 februari, interview 'Biografie Felix de Boeck', *Over de rand TV.*

In de media

GERBEN WYNIA, AAN ROZEN DENK IK IN DE WINTER. BIOGRAFIE C.O. JELLEMA



Ommelander Courant Donderdag 8 december 2022 | 15

‘Aan rozen denk ik in de winter’

INTERVIEW

LEENS – Gerben Wynia promoveerde in maart aan de Rijksuniversiteit Groningen op een biografie van de dichter C.O. (Cor) Jellema (1936-2003). De handelseditie, getiteld *Aan rozen denk ik in de winter*, werd vorige week ten doop gehouden in het kerkje van Fransum. De laatste veertien jaar van zijn leven woonde Jellema met havenier Klaas T. Noordhuis in landhuis Oosterhouw in Leens.

door Hans ter Heijden

Gerben Wynia: „Cor noemde zijn jaren in Leens ‘oogstjaren’. Een mooie term, op het platteland wordt gemaaid en geoogst. Op Oosterhouw viel alles samen. Havenier Klaas Noordhuis, met wie hij kort voor zijn dood trouwde, was voor hem de belichaming van het Groninger boerenlandleven. Klaas kwam van boerderij Doornboshoeert in Zuurdijk, waaraan Cor drie gedichten heeft gewijd.” Aanvankelijk leek Oosterhouw een geschikte plek voor de presentatie van de biografie, maar dat was helaas geen optie: het landhuis wordt gerestaureerd en staat in de steigers. Wynia: „Opeens dacht ik: het kerkje van Fransum, natuurlijk, dan moet het daar gebeuren!” Jellema woonde een prachtig gedicht aan dit kerkje en droeg het voor tijdens Poetry International in 1997.

Vertaler

„Hoe ik in contact gekomen ben met Jellema? Toen ik in Groningen Nederlands studeerde, kende ik hem niet persoonlijk maar ik heb toen wel een paar keer een voordracht van hem als dichter bijgewoond, onder meer tijdens het roemruchte Dolersbeem Dichtersfestival in Tolbert. In 1986, ik woonde en werkte als docent- inmiddels in Hengelo, heb ik hem een brief geschreven, want ik zocht een vertaler voor een gedicht van Stephan George en Cor Jellema was dichter en docent Duits aan de universiteit in Groningen. Nou, een paar dagen later had ik een prachtige vertaling! In de loop der jaren werd onze briefwisseling intensiever en persoonlijker. Ook waren er bezoeken over en weer. Het werd een hechte vriendschap. We belden elkaar haast nooit; we schreven liever. Ik heb dan ook stapels brieven van hem.”

„In 2000 kreeg ik een brief van Cor met daaronder: ‘P.S. Ik ben onlangs bij de notaris geweest, omdat ik iets wilde veranderen in mijn testament.’ En om mij gerust te stellen: ‘Niks aan de hand, hoor!’ Ik mocht wel goed hè? Groeten, Cor’. Of ik toestemde? Ja, want hij vond het fijn om te weten dat als hij er niet meer zou zijn, Klaas er geen bekommernis meer over had. Dat hij zich geheel kon storten op z’n tuinboeken en de grote opdrachten die hij kreeg: om tuinen te ontwerpen. Dus ik snapte het.” Maar amper drie jaar later was er wel degelijk iets aan de hand: Jellema bleek ongeneeslijk ziek te zijn. „Ja, dus toen ben ik er eerst een keer met mijn vrouw Elly naar toe geweest. Dat was heel aangrijpend. Hij was heel erg ziek, had de dood in de ogen. Daarna ben ik nog een keer alleen geweest. Het was een grauwe, mistige dag. Ik krijg nog een zeer onaangenaam gevoel als ik eraan terugdenk. Hij liep met zijn arm in een mitella en zei: ‘OK, nu moeten we aan het werk! Ik zal je laten zien waar wat ligt’. En er gingen laden en kasten open en hij zei: ‘Dit en dat moet je niet vergeten.’ Het werd een zeer beladen rondgang door dat grote huis. Niet lang daarna overleed hij, nesnestig jaar oud. En worden. Het leven van Cor kent vele aspecten, zoals de vriendschap met Matthijs Röling en andere noordelijke realisten uit de school van kunstacademie Minerva. Hij bezat een omvangrijke kunstcollectie en schreef tal van gedichten over beelden de kunst. Samen met anderen richtte hij de Hogelandster kunstenaarsvereniging ‘De Groninger Kroon’ op. Ook zette hij zich in voor het behoud van het Groninger landschap.”

Een monument voor dichter C.O. Jellema

Eerste dichtbundel

In 1961 verscheen Jellema’s eerste dichtbundel: *Klein Gloria en andere gedichten*. Over zijn dichterschap was hij aanvankelijk sterk verdeeld. Na onrustige perioden, met wisselende liefdesrelaties en onzekerheden, vond hij uiteindelijk rust en erkenning. Wynia: „Nadat hij in 1989 op Oosterhouw was gaan wonen, wist hij: ‘Dit is een huis waarin ik kan sterven’. Dat was geen kokerterie of zo, ook geen doodsangst, maar een gevoel van: hier valt alles samen.” Gerben Wynia heeft zich er als literair erfgenaam bepaald niet van afgemaakt en met deze biografie een monument opgericht voor een uniek dichter.

Aan rozen denk ik in de winter telt 648 pagina’s en is uitgegeven door Querido in

Auteur Gerben Wynia. Foto: Elly Wynia.

De verdediging van het proefschrift op 10 maart 2022





DAGBLAD VAN HET NOORDEN

02 december 2022 , pag. 2

Presentatie en meer lezen

Jezelf worden, hoe doe je dat?

Gerben Wynia, literair erfgenaam van de dichter en essayist C.O. Jellema (1936 – 2003), introduceert zijn hoofdpersoon in de biografie *Aan rozen denk ik in de winter* als een hoogbegaafd en sensibel kind. Een overvraagd dat zijn dagboeken en de literatuur een oprechtere wereld boden dan de werkelijkheid, besluit hij dichter te worden. Als hij naar de hoofdstad vertrekt, admireert hij de neo-romantische dichters in Amsterdam. Als dat hem naar de keel vliegt, stapt hij over op theologie. Uiteindelijk wordt het Duits in Utrecht. In 1961 debuteert hij op 25-jarige leeftijd met de bundel *Klein gloria en andere gedichten*. Over zijn dichterschap is hij aanvankelijk sterk verdeeld. Na onrustige perioden, met wisselende liefdesrelaties en onzekerheden, vond hij uiteindelijk rust en erkenning. Wynia: „Nadat hij in 1989 op Oosterhouw was gaan wonen, wist hij: ‘Dit is een huis waarin ik kan sterven’. Dat was geen kokerterie of zo, ook geen doodsangst, maar een gevoel van: hier valt alles samen.” Gerben Wynia heeft zich er als literair erfgenaam bepaald niet van afgemaakt en met deze biografie een monument opgericht voor een uniek dichter.

Gerben Wynia was per 1 augustus 2014 aangesteld als biograaf van de dichter C.O. Jellema (1936-2003). De verdediging van zijn proefschrift vond plaats op 10 maart 2022; in december verscheen de handelseditie van zijn proefschrift onder de titel *Aan rozen denk ik in de winter. C.O. Jellema (1936-2003)*. Het onderzoek werd gefinancierd via het NWO-programma Promotiebeurs voor leraren. De begeleidingscommissie bestond uit prof.dr. G.J. Dorleijn en prof.dr. J.W. Renders.

Met Wynia verscheen een interview in de Ommerlander Courant. Een recensie van *Aan rozen denk ik in de winter* stond in het Dagblad van het Noorden en op Biografieportaal.

In de media

ANTOON OTT, VERZAMELDRIFT. BIOGRAFIE VAN NANNE OTTEMA



Antoon Ott tijdens de promotieceremonie op 7 juli 2022

Dit onderzoek werd uitgevoerd door Antoon Ott (1972). Hij studeerde kunstgeschiedenis en rechten in Leiden. Onder begeleiding prof.dr. Hans Renders en prof.dr. Goffe Jensma promoveerde Ott op 7 juli 2022 op deze biografie. De verdediging, die plaatsvond in de Grote Kerk van Leeuwarden, werd bezocht door meer dan 250 belangstellenden. Het Friesch Dagblad (onder) en Biografieportaal publiceerden een uitgebreid interview met Ott.



Friesch Dagblad, 07 juli 2022, pagina 8.

Friesch Dagblad, 07 juli 2022, pagina 8.

Soms onaardig, maar een unieke verzamelaar

Biografie van Nanne Ottema

INTERVIEW

Diane Ramaekers

De porseleinverzameling van Nanne Ottema (1874-1955) is nog altijd internationaal befaamd, maar zijn naam is vrijwel iedereen vergeten. Met de biografie *Verzameldrift* geeft Antoon Ott de oprichter van Leeuwarder Keramiekmuseum Princessehof weer een gezicht. Donderdag promoveert hij er op.

In de media

JOHN A. FARRELL, TED KENNEDY. A LIFE.

National Book Foundation

Presenter of the National Book Awards

Het proefschrift werd genomineerd voor The National Book Award.



THE WALL STREET JOURNAL.

English Edition | Print Edition | Video | Podcasts | Latest Headlines | More

Home World U.S. Politics Economy Business Tech Markets Opinion Books & Arts Real Estate Life & Work

BEST OF Books & Arts in Review

The 10 Best Books of 2022 | What to Watch from November | The Best Books of November | 'Violent Night' Review: Santa's M

'Agatha Christie's Hjerson' Review

BOOKS & ARTS | BOOKS | BOOKSHELF

'Ted Kennedy' and 'Against the Wind' Review: Master of Ma

Though he harbored presidential ambitions, Ted Kennedy found his métier—and his limit—in the Senate.

Edward Kennedy, seated between his brothers John (at left) and Robert, in August 1963.

PHOTO: BETTMANN/GETTY IMAGES

By Philip Terzian

Oct. 21, 2022 10:44 am ET



NONFICTION

The Man Who Became the 'Lion of the Senate'

John A. Farrell's "Ted Kennedy" is a sympathetic take on a complex life.

Give this article

Ted Kennedy, 1968 George Tames/The



Culture

The Economist November 12th 2022

American politics

The lion of liberalism

New biographies of Ted Kennedy rank him as one of America's greatest senators

Ted Kennedy. By John Farrell. *Penguin Press; 752 pages; $40*

Against the Wind. By Neal Gabler. *Crown; 1,264 pages; $45*

WHEN HE FIRST ran for the Senate in 1962, Edward Moore Kennedy had just turned 30, the minimum age for entry into the upper chamber. His brother, John, 15 years his elder, was president; another brother, Robert, was attorney-general. The Kennedys were keen to keep the Massachusetts Senate seat in the family. Had his name been truncated to Edward Moore, his opponent chided, his candidacy would be a joke. Kennedy often recalled a notable campaign stop at a bakery in South Boston. "Hey Kennedy", a baker called out to him, "they say you haven't worked a day in your life." Kennedy readied himself for the coming broadside. "Lemme tell you", said the man, "you haven't missed a thing."

Ted Kennedy won the seat and remained a senator until his death in 2009. And he did work, perhaps harder than any of his peers. For two decades speculation swirled about whether he would run for the White House. But he spurned Hubert Humphrey's plea to join him on the ticket in 1968 (so soon after Bobby's murder), turned George McGovern down in 1972 and eventually decided against a run in 1976, probably his best opportunity. Maybe he lacked the fire in the belly, or feared becoming the third Kennedy to be assassinated. Then there were the questions about his character: the womanising, the drinking and, above all, the stain of Chap-

→ Also in this section

75 Animal creativity

76 Back Story: A tarnished World Cup

77 Iranian cuisine

77 A history of corporations

78 Jonathan Coe's new novel

paquiddick, where in 1969 a 28-year-old staffer, Mary Jo Kopechne, drowned after Kennedy drove his car off a bridge—and failed to report the accident for nine hours.

When he did run, challenging Jimmy Carter for the Democratic nomination in 1980, he struggled to articulate why he wanted to be president. He suffered defeat and the Carter-Kennedy confrontation, John Farrell laments, "split their party, crippled the progressive cause for a generation, cost the Democrats their hold on Congress, and put Ronald Reagan in the Oval Office". So it was in the Senate where Ted would make his mark.

It was a mighty one; two hefty new biographies rate him a giant. "One of the greatest us senators, ever," reckons Mr Farrell, who covered Kennedy for the *Boston Globe*, "preserving and advancing progressive ideals through decades of political peril". Arguably "the most consequential public servant of the last 50 years and the one who did more to help his fellow men and women than any other," concludes Neal Gabler of the State University of New York at Stony Brook. Mr Farrell's is the pacier work, Mr Gabler's the more detailed and analytical. Both hail a champion of liberalism (which in today's fuzzy parlance might be called "progressivism") at a time when liberalism is under assault.

The youngest of Joseph and Rose Kennedy's nine children, Ted seemed the least talented of the brothers, stumbling over

De Amerikaanse schrijver en journalist John A. Farrell heeft in zijn biografisch onderzoek naar het leven en werk van Ted Kennedy nieuwe bewijzen aan het licht gebracht, waaruit blijkt dat de Amerikaanse politicus zijn betrokkenheid bij het door hem veroorzaakte dodelijke auto-ongeluk in 1969 aanvankelijk probeerde te verdoezelen. Farrell kon putten uit de dagboeken van Kennedy, zijn adviseur Arthur Schlesinger Jr. en andere niet eerder gepubliceerde bronnen. Farrell promoveerde op 15 september aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Farrell werd uitgebreid geïnterviewd over zijn proefschrift in Broerstraat 5. Diverse recensies verschenen o.a. in the Wall Street Journal, the New York Times, the Economist, en Biografieportaal.

In de media

HANS RENDERS EN SJOERD VAN FAASSEN, IK STA HELEMAAL ALLEEN: BIOGRAFIE THEO VAN DOESBURG



Recensie Ik sta helemaal alleen

Een bevlogen lastpak

Geen aangenaam mens was hij, maar wel een **veelzijdige, gedreven en ook tragische figuur**. De biografen van Theo van Doesburg weten de kunstenaar en drijvende kracht achter *De Stijl* op waarde te schatten in een leesbaar, levendig portret.

Door Aleid Truijens

Hans Renders en Sjoerd van Faassen

Sjoerd van Faassen en Hans Renders.

In het najaar van 2022 verscheen bij uitgeverij De Bezige Bij de biografie van Theo van Doesburg, geschreven door Hans Renders en Sjoerd van Faassen.

Theo van Doesburg was behalve beeldend kunstenaar ook criticus, tijdschriftredacteur, architect, dichter en wat al niet. Alles in zijn leven deed hij met een enorme gedrevenheid en doorzettingsvermogen. Steeds verkondigde hij luidruchtig zijn visie, en hij was niet gediend van tegenspraak.

Over Van Doesburg zijn duizenden publicaties verschenen, maar deze monumentale biografie, waarvoor de auteurs talloze archieven in Europa en Amerika raadpleegden, is de eerste die alle facetten van dit veelkantige leven belicht.

Diverse recensies zijn verschenen in o.a. de Volkskrant, de Groene Amsterdammer, Trouw, Vrij Nederland, en o.a. op Biografieportaal en Meander.



'Allemaal grootspraak'

In de eerste biografie van Theo van Doesburg, *Ik sta helemaal alleen*, komt de avant-gardist naar voren als een charlatan en opschepper. Waalde hij echt met alle winden mee of was hij toch zelf de storm?

Roos van der Lint

Theo van Doesburg tijdens de uitvoering van zijn Internationaal Simultaneïstisch Dansfeest in de cine-dancing van Studiofilm, Straatsburg, 1927

Ik sta helemaal alleen

SJOERD VAN FAASSEN & HANS RENDERS

Ik sta helemaal alleen

Theo van Doesburg

1883-1931

De Bezige Bij, 742 blz.

biografie

Invloedrijk kunstenaar, nare man

Theo van Doesburg had een niet te overschatten invloed op de Europese avant-garde én was een ongelooflijke opschepper, zo vertelt de eerste grote biografie over hem.

tekst **Henny de Lange**

Een haantje-de-voorste dat altijd de baas wil spelen en met iedereen oneenigheid krijgt. Dit beeld van Theo van Doesburg dringt zich onweerstaanbaar op bij het lezen van de biografie die Sjoerd van Faassen en Hans Renders over hem schreven. Theo van Doesburg (1883-1931) was schilder, vormgever, (interieur)architect, kunst- en architectuurcriticus, dichter en schrijver. Maar bovenal was deze 'alleskunner' de drijvende kracht achter De Stijl, het tijdschrift dat hij in 1917 met onder meer schilder Piet Mondriaan en architect J.J.P. Oud oprichtte als spreekbuis van het Nederlandse modernisme.

Hij heeft een 'niet te overschatten invloed op de Europese avant-garde' gehad, concluderen de auteurs in hun voorwoord. Met een enorme gedrevenheid en doorzettingsvermogen bouwde hij een immens internationaal netwerk op. Maar in de navolgende hoofdstukken maken ze aan de hand van tal van citaten van Van Doesburg over zichzelf en zijn werk duidelijk dat hij ook een ››

ZATERDAG 10 DECEMBER 2022 TROUW/TUSSEST — 53

Biografie Instituut

Contact

Biografie Instituut
Faculteit der Letteren
Postbus 716
9700 AS Groningen

web. www.biografieinstituut.nl
email. biografie.instituut@rug.nl
social. https://www.facebook.com/BiografieInstituut1/

Met bijzondere dank aan Christiaan Gevers voor het verzorgen van de promotiefotografie.

rijksuniversiteit groningen